

- Gerard Dielessen -

ONZE GIRO

De lange weg naar dichtbij

Fietsen, vriendschap en verlies - een reis
door Italië en het leven

Inleiding

ONZE GIRO DE LANGE WEG NAAR DICHTBIJ

Samen met mijn fietsmaat, vriend en bedenker van dit prachtige plan, Oege Boonstra, fietste ik – in verschillende blokken – langs de grenzen van Italië. Een fascinerend, temperamentvol en langgerekt Zuid-Europees land. Op onze racefietsen, met net iets bredere banden dan normaal voor het gewenste comfort.

Het werd een tocht die waardevolle, onvergetelijke herinneringen opleverde. We noemden onze queeste al snel *Onze Giro*. Niet alleen een reis door een land, maar ook door tijd, vriendschap en verlies. Het werd, letterlijk en figuurlijk, de lange weg naar dichtbij.

Aanvankelijk vond ik het plan behoorlijk ambitieus. Toen Oege vroeg of ik zin had om met hem een rondje Italië te fietsen, aarzelde ik. Duizenden kilometers. Weken van huis. Best pittig. Bovendien: we zijn de jongsten niet meer. Maar het fietsen gaat, ook op mijn leeftijd, wonderwel goed. Dus waarom eigenlijk niet?

We bevinden ons allebei in een levensfase waarin we voor het eerst sinds lange tijd beschikken over iets zeldzaams: tijd. Na een werkzaam leven vol verantwoordelijkheden, ambities, drukte en zingeving – de bekende clichés – ontstond er plots ruimte. De 24-uursmodus stond niet meer permanent aan. We doen nog steeds zinvol werk voor de samenleving, maar er ontstonden ook mogelijkheden voor nieuwe horizonten. En vooral: voor dingen die ons energie geven.

Zo had ik het voor me gezien, in de aanloop naar mijn pensioen: actief blijven, buiten zijn, iets ondernemen wat voldoening geeft. Fietsen past daar perfect in. Want eenmaal onderweg zie je andere dingen. Denk je andere dingen. Voel je andere dingen. Fietsen als metafoor van het leven.

Mijn lieve Kaya moedigde me aan: *“Daar word je blij van – en je hebt er nu de tijd voor.”* Dus zei ik ja. En al snel waren Oege en ik het over één ding hartgrondig eens: we nemen de tijd. Het is geen wedstrijd. We hoeven niet meer te koersen. Zoals vroeger, toen we altijd ‘aan stonden’. 24/7. Hebben we zin in koffie, dan stoppen we voor koffie. Dat is in Italië bepaald geen straf. Altijd heerlijk.

We omarmden het principe van *slow biking*: ontspannen fietsen, om je heen kijken, stoppen waar je wilt, overzichtelijke dagafstanden. Honderdvijftig kilometer of meer? Geen denken aan. We besloten ook dat we wilden fietsen zonder bagage. Dus alleen op onze tweewielers, zonder ballast. Judith, de vrouw van Oege, bleek bereid de ‘volgauto’ door Italië te sturen met onze spullen. Wat een luxe. Alleen maar trappen en genieten.

De start lag in Como, net boven Milaan. Vandaar ging het over de hoge toppen van de Alpen en Dolomieten, door Veneto, langs de eindeloze Adriatische kust, Emilia-Romagna, Le Marche, Molise en Puglia. Door betoverende stadjes. Sicilië natuurlijk – met de Etna. Van Noord naar Zuid, van Como naar Palermo, beschrijf ik in dit eerste deel van *Onze Giro*. Deze route ontwikkelde zich gaandeweg als nieuwe levensader.

Deel 2 van *Onze Giro* voerde ons van Zuid naar Noord. Eenmaal terug op het vasteland koersten we langs de sprookjesachtige Amalfikust met het eiland Capri zonnebadend in de verte. We beklommen de Vesuvius. We fietsten dwars door Napels en Rome. Krankjorum eigenlijk. We klommen over de sprookjesachtige heuvels van Toscane. Zwoegden langs de steile Ligurische kust bij Cinque Terre en beklommen de iconische Cipressa en Poggio bij San Remo. En uiteindelijk keerden we via de Franse en Italiaanse Alpen terug naar ons vertrekpunt: Milaan/Como.

We trokken er uiteindelijk vier jaar voor uit. Niet vanwege de afstand van ruim 5.000 kilometer. De reden was persoonlijker. Het leven laat zich immers niet plannen, zo bleek weer eens. Vlak voor de start van ons eerste blok kreeg een van mijn kinderen, Mattis, de diagnose leukemie. Kanker. Een mokerslag. Hoe zou de behandeling verlopen? Wat was zijn perspectief? Zou hij deze K-ziekte overleven? Wanneer zou hij zijn vader nodig hebben?

Allemaal vragen die een onzekere tijd aankondigden.

Mattis was een fanatiek en ervaren fietser. In de bergen was hij stevast als eerste boven. Tijdens wedstrijden ging hij tot het gaatje. Altijd voorop. In de voorbereiding van *Onze Giro* voorzag hij ons van routes, tips en aanmoedigingen. Ondanks zijn ziekte spoorde hij mij telkens weer aan om vooral te gaan, als ik weer eens twijfelde.

“Ik red me wel. Maak je geen zorgen”, zei Mattis steeds opnieuw. *“Fiets!”*

Maar soms stelden we toch een blok uit. Omdat hij te ziek was. Dan ga je als vader natuurlijk niet van huis. Als we dan toch vertrokken, leefde hij intens mee vanaf zijn ziekbed. Hij stuurde berichtjes, deed suggesties, dacht mee, bleef betrokken.

Hij overleefde het uiteindelijk niet.
Nog steeds niet te bevatten.

Mattis werd slechts 36 jaar. Hij liet zijn partner Brigitte en hun dochtertje van vier achter. Zo intens verdrietig.

Vanaf het moment van zijn overlijden kreeg *Onze Giro d'Italia* een nog diepere lading. Mijn leven veranderde voorgoed toen we van Zuid naar Noord fietsen. Van Paola naar Milaan. Een onherstelbaar gat had zich in mijn hart gebeiteld. Eén belangrijke troost: Mattis fietste eigenlijk altijd met ons mee. In gedachten dan. Met zijn humor, zijn optimisme, zijn inzichten, zijn taligheid en originaliteit. Zijn schaterlach hoorde ik onderweg altijd, als het even tegenzat. Of ik moest denken aan een van zijn humoristische fietsuitspraken. Zoals deze:

“Daarna scheel en totaal choco naar huis.”

Vaak gevolgd door een traan, vanwege het besef dat de werkelijkheid onverbiddelijk is. Het leven laat zich niet plannen.

We verdeelden de tocht in zes blokken van elk zo'n 800 tot 1.000 kilometer, verspreid over negen of tien etappes. De dagafstanden varieerden tussen de 80 en 130 kilometer, afhankelijk van het aantal hoogtemeters. Want geboren klimmers zijn we niet. Het gewicht van een Vingegaard of Pogacar hebben we nooit gehad – en zeker nu niet meer.

Hoewel de jaren beginnen te tellen, waren we vastbesloten om nieuwe tijdloze herinneringen te creëren door naar alle uithoeken van Italië te fietsen. We lieten ons inspireren door de legendarische Italiaanse wielrenner Fausto Coppi – *Il Campionissimo* – die ooit zei:

"A che serve passare dei giorni se non si ricordano?"
Wat heb je aan dagen, als je je ze niet herinnert?

Zo is het precies.

Tijd, herinneringen en ervaringen moet je koesteren.

Op de fiets door Italië lukte ons dat uitstekend.

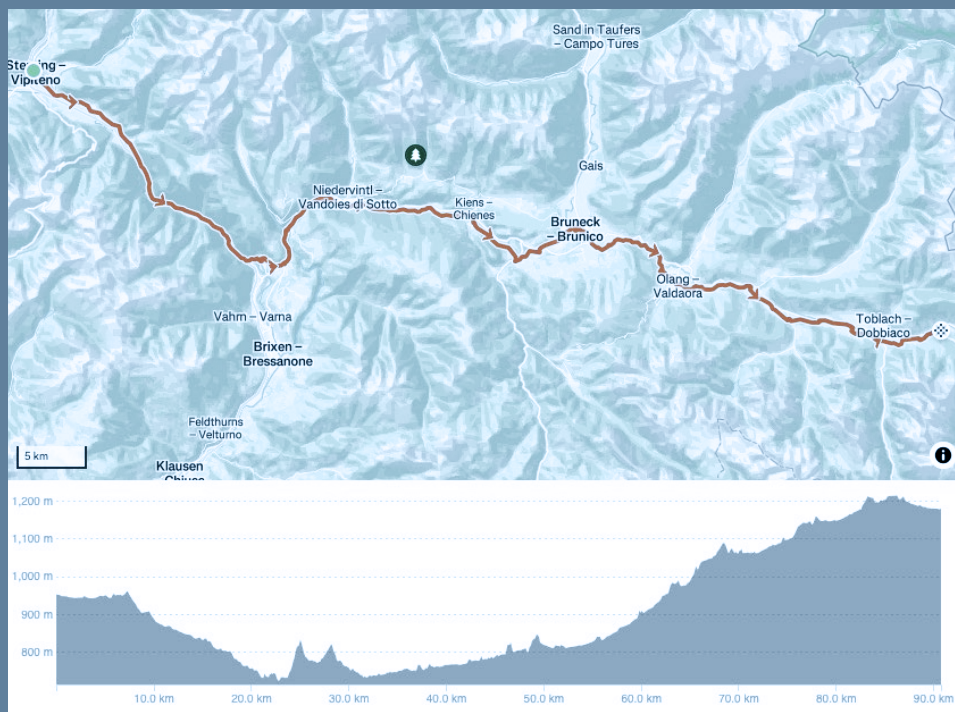

Sunset

Rit 6: De Zoncolan deden we maar even niet

Langste etappe, laatste bergen

🚴 135 km 🏔️ 1405 hm

Laat ik beginnen met een welgemeend compliment aan Roberto en Sonia, de gastvrije eigenaren van Hotel Garni Living in Innichen, of San Candido, zoals het hier officieel heet. Zelden trof ik hoteluitbaters die hun werk met zoveel toewijding en hartelijkheid deden. Alles klopte. Elk detail was met zorg gekozen. Vanaf het eerste moment voelde het als thuiskomen.

Oege had dit hotel uitgezocht. Het blijft toch altijd spannend waar je aan het einde van de dag terecht komt. Al bij aankomst gisteren werden we met open armen ontvangen. Of we misschien zin hadden om tussen zes en zeven aan te schuiven voor het aperitief? Natuurlijk wilden we dat. Heerlijke prosecco, verfijnde Südtiroler hapjes. Precies goed. Warm, attent, zonder opdringerigheid. Grote klasse. Ook het ontbijt de volgende ochtend was van hetzelfde niveau: vers, royaal en liefdevol gepresenteerd. Mocht iemand binnenkort Innichen aandoen: kijk even op garniliving.com en stap binnen bij de familie Sacco Pfeifhofer. De prijs was bovendien verrassend schappelijk.

Vandaag wachtte de langste etappe van dit blok: ongeveer 135 kilometer, van Innichen naar Tarcento. Met 1.500 meter klimmen, maar ook bijna 2.500 meter dalen. Een prachtige balans tussen inspanning en beloning. We begonnen de vroege ochtend met de Kreuzbergpas, direct buiten het Innichen. Terwijl we omhoog traptten, keken de Drei Zinnen, die imposante Dolomietentoppen van bijna 3.000 meter hoog, als zwijgende wachters op ons neer en leken ons hun goedkeuring te geven voor onze queeste. Onze Giro.

DRIE STENEN KATHEDRALEN

Opeens staan ze daar. Alsof ze uit de aarde zijn gestoken door een onzichtbare hand: drie verticale naalden van steen. De Tre Cime di Lavaredo – of Drei Zinnen – domineren het landschap als kathedralen zonder religie. Cima Grande, Cima Occidentale en Cima Piccola: drie namen, drie lichamen, één stilte.

Ze markeren de oude grens tussen Oostenrijk en Italië, ooit bevochten, nu bewonderd. Je voelt het verleden tussen de rotsen, waar soldaten zich verscholen en wolken over de loopgraven trokken. Maar vandaag is het vooral de adem die stukt. Niet door hoogte, maar door de aanblik.

Voor sommigen zijn ze het hart van de Dolomieten. Voor anderen een visioen van eeuwigheid. Wie hier wandelt of fietst, ziet geen bergen, maar tijd. Zwijgende tijd. Nietigheid en grootsheid, verenigd in steen.

De klim viel mee. Een kort stuk van 12 procent, maar verder vooral gelijkmatig en goed te doen. De weg liep gestaag omhoog, langs dennenbossen en steile rotswanden. Tussen de bomen door zagen we telkens flitsen van de machtige Tre Cime di Lavaredo. Een absoluut veel mooiere naam dan de Drei Zinnen. Sinds 2009 bovendien UNESCO-werelderfgoed. Boven op de pas, op 1.636 meter hoogte, begon een lange afdaling. De brede provinciale weg leidde ons in soepele bochten naar beneden, richting Santo Stefano di Cadore.

Met het passeren van de pas lieten we Südtirol achter ons en fietsten als het ware weer het ‘echte’ Italië binnen. Andere geuren, andere klanken, een andere sfeer. Tijd voor een rituele stop: koffie en iets zoets.

Na een uur of twee bereikten we de aanloop naar de volgende klim: de Cima Sappada. Die voerde ons door een verbluffend fraai dal, zo smal dat je je afvroeg hoe hier ooit een weg was aangelegd. Het water kolkte naast ons in nauwe stroomversnellingen. Hoog boven ons uit torenden de laatste Dolomietentoppen. Deels nog verscholen onder laaghangende wolken. Alsof de bergen hun geheimen niet meteen wilden prijsgeven aan twee eenzame fietsers met een missie.

Dolomiteten

Na de Cima volgde een zalige afdaling. De wind in de rug. Het asfalt onder ons. Snelheid in de benen. In Ovaro hielden we even halt. Een dorp met een mythische reputatie in de wielerswereld, want hier begint de klim naar de Monte Zoncolan. Berucht, gevreesd, misschien wel de zwaarste wielerbeklimming van heel Europa. Nog geen tien kilometer lang, maar met een gemiddelde stijging van 12,2 procent en uitschieters tot boven de 23 procent. Een onmenselijke muur.

Als de Stelvio een smeerlap is, dan is de Zoncolan een sadist.

Mijn zoon Mattis deed de klim in 2018, samen met zijn fietsvrienden. Lang voordat de leukemie hem te grazen nam. Hij was fit en afgetraind. Maar na een week fietsen in de aanpalende Sloveense bergen lieten zijn benen hem in de steek. Hij was, zoals hij zelf oordeelde: 'Afgemattist.' Zijn maat Martin, bijgenaamd 'de Condor van de Oreganoweg', voltooide de klim wél in een bloedtempo, zo luidden de verhalen nadien. Mattis schreef daar die avond in de groepsapp van zijn vrienden dit stukje over:

'In de hel van Friuli-Venezia Giulia zag ik iets in de ogen van de Condor, een hels vuur. Zelden zo'n vastberaden, serene blik gezien. Daar op de flanken van de Zoncolan steeg hij boven ons – en misschien wel zichzelf – uit.

Als er een definitie van vliegen op de fiets is, dan was het daar. Het klimmen van de Condor is een prachtig schouwspel: soepele cadans, stil lijf, benen die malen als die malle uit Texas. Zelfs de zwarte sokken komen overeen. Daar moeten we het trouwens nog eens over hebben...'

Behalve het verslag van de Condor herinnerde ik mij vooral Mattis' verhalen over het gevecht tegen de Zoncolan. Zweet, strijd, afzien. Hij incasseerde de nederlaag manmoedig en verhaalde daar later heroïsch over. Het deed ons in ieder geval snel besluiten de klim letterlijk links te laten liggen. We maakten alleen een foto van het bord dat naar de top wees. Een stille groet aan die verschrikkelijke Zoncolan.

We reden verder, richting Tolmezzo, aan de voet van de Monte Amariana. Inmiddels bevonden we ons diep in het noordoosten van Italië. Vanuit Tolmezzo volgden we een rustige binnenweg naar Cavazzo. Nauwelijks verkeer. Daar begon het mooiste deel van de dag: een adembemend mooi fietspad langs de oevers van de Tagliamento. Een wild kronkelende glinsterende stroom. Breed uitgespreid in een zilveren bedding. De bergen vormden een stille coulisse op de achtergrond. Hemels. De perfecte verbeelding van hoe een levensader er uit zou kunnen zien. Ik plantte dat beeld in mijn hoofd, zodat ik het nimmer meer zou vergeten.

Bij Pioverno besloten we spontaan de brug over te steken naar Venzone. Dat stond niet in de planning, maar het stadje had een onweerstaanbare aantrekkingskracht. Alsof het ons riep. Ons naar binnen zoog. Middeleeuws, ommuurd, haast onaangetast. Smalle steegjes, verweerde gevels, schaduwrijke pleintjes – alles ademde geschiedenis.

VENZONE: STEEN VOOR STEEN HERBOREN

Alsof de tijd hier is stilgezet – en daarna zorgvuldig weer opgebouwd. Venzone, omsloten door muren die nog ademen wat eeuwen terug gebeurde, herrees steen voor steen uit de aardbeving van 1976. Elk steegje, elke boog, elke ruwe muur lijkt iets te willen fluisteren.

In de Duomo galmt de geschiedenis. In de kapel van San Michele wachten mummies uit de zeventiende eeuw in stille verwondering. En wie in oktober komt, treft een wonderlijk toneel: pompoenen op pleinen, middeleeuwse muziek in steegjes, bewoners in kledij uit een andere tijd.

Lavendelgeur zweeft door de hoofdstraat, waar geen haast lijkt te bestaan. Tussen de bergen van Friuli ligt Venzone als een klein geheim aan de Alpe Adria-route – een pauzeplek vol verhalen voor wie langzaam reist.

We streken neer bij Caffè Vecchio in Venzone. Geopend in 1945, maar de sfeer voelde eeuwen ouder. Daar, aan een tafeltje op het terras onder een oude boom, lieten we de afgelopen dagen bezinken: zes dagen onderweg. Kilometers, hoogtemeters, ontmoetingen. Stilte, snelheid, uitzichten. De espresso smaakte als de absolute hoofdprijs.

Geen scherpe pieken meer aan de horizon.
Geen ontmoedigende stijgingspercentages meer op de borden.

En we wisten: de bergen lagen achter ons.

*Dag Alpen.
Dag Dolomieten.*

Voor ons lag het vlakke land, dat ons in drie dagen naar zee zou brengen. Naar Triëst.
Naar Venetië.

We verlieten Venzone en fietsten rustig verder door het fraaie Friuligebied naar ons onderkomen in Tarcento.

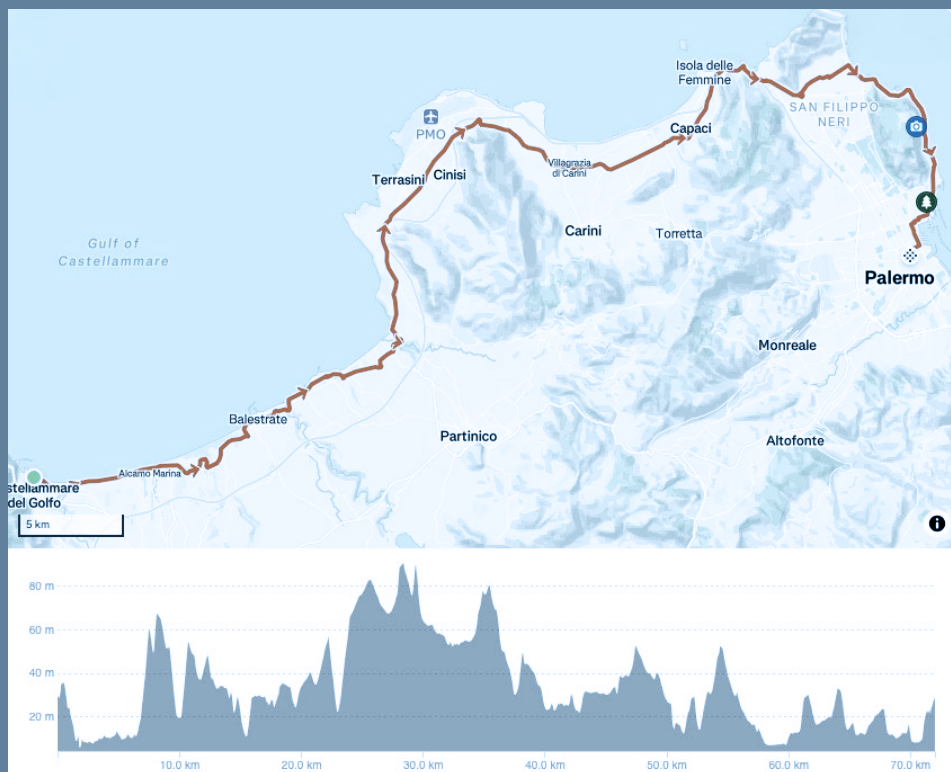
Morgen zou de zee zich eindelijk laten zien.

Rit 32: Finish in Palermo

De 'No Mafia Tour' moet je wandelen

🚲 72 km 🏔️ 654 hm

Uiteindelijk eindigden we het vierde deel van Onze Giro in Palermo, aan de adembenemende noordkust van Sicilië. Daar hadden we de officiële finishstreep getrokken. In de hoofdstad van het eiland: Palermo. Waar anders?

Vanaf Castellammare del Golfo was het ruim 70 kilometer fietsen naar deze bruisende metro-pool. Een rit langs de noordzijde van Sicilië, misschien wel de mooiste kustlijn van het hele eiland. Van de ene kaap naar de andere, telkens een nieuw vergezicht over zee, met achter ons de hoge bergen. Het klimmen en dalen viel mee, en zelfs Oege kreeg met zijn beperkte aantal versnellingen halverwege de rit weer plezier in het trappen. Na dagen van pech was dat een verademing en een opluchting tegelijk.

De dag begon in Trapani, waar Kaya de bus nam naar het vliegveld van Palermo om terug te vliegen naar Nederland. Haar uitstapje naar Sicilië zat er alweer op. Thuis moest ze weer aan het werk.

Judith bracht ons na het ontbijt naar Castellammare, omdat we Oeges gehavende fiets niet wilden belasten met een té lange rit. Meer dan 100 kilometer naar Palermo was te riskant. Zowel voor hem als voor zijn fiets. Zij reed daarna door naar Monreale, beroemd om zijn kathedraal. Een meesterwerk van Normandisch-Arabische architectuur, met uitbundige mozaïeken en een panorama over het dal dat volgens Judith onvergetelijk was.

Wij koersten ondertussen stevig door naar Palermo. Midden in het oude centrum, bij het Teatro Massimo, verklaarden we dit vierde deel van Onze Giro als voltooid. BAM. en passende plek, in een stad die een unieke mix van culturen ademt: Normandisch, Arabisch, Byzantijns, barok. Palermo is tegelijk chaotisch, ruw en charmant. Het verkeer leek een chaos, maar ergens werkte het toch. Italianen leken niet met elkaar te praten, maar te schreeuwen, en tóch verstonden ze elkaar. De stad was een feest voor de zintuigen: van de kathedraal en het Koninklijk Paleis tot de markten van Ballarò en Capo, waar geuren en geluiden zich tot een caleidoscoop vermengden.

Na een glas wijn en de gebruikelijke pasta hadden we nog ruim de tijd om ons te verdiepen in die ruwe kanten van Palermo. De maffia. De Cosa Nostra. We meldden ons aan voor de zogenoemde *No Mafia Tour*, een begeleide wandeltocht dwars door het centrum. Drie uur langs markten, pleinen en monumenten die samen het treurige en verdrietige verhaal vertelden van verzet en verlies. Het was geen toeristische rondleiding, maar een confrontatie met het verleden én een blik op de broze balans van vandaag.

Op de openluchtmarkt Il Capo leek alles te zinderen van kleur en geur. Groenten, vis, kruiden. De kramen barstten van het leven. Maar achter dat levendige decor school ook een geschiedenis van angst en zwijgen. Hier, waar marktkooplui ooit hun deel moesten afstaan aan hun corrupte medebewoners, leerden we hoe diep de tentakels van de maffia in het dagelijks bestaan reikten.

Het meest indrukwekkend vond ik de *Muur van Legaliteit*: een lange wandschildering met de gezichten van hen die hun stem verhieven tegen de stilte. Rechters Giovanni Falcone en Paolo Borsellino, onderzoeksjournalist Peppino Impastato, fotografe Letizia Battaglia. Een muur die sprak zonder woorden, een rij gezichten die je niet meer loslaat.

WAT IS 'PIZZO'?

In Sicilië betekent *pizzo* het beschermingsgeld dat de mafia al decennialang van ondernemers eist. Wie betaalt, koopt daarmee schijnveiligheid; wie weigert, loopt risico op intimidatie of geweld. Het woord komt uit het Siciliaans dialect en betekent letterlijk 'snavel'. Alsof de mafia telkens een hapje uit de inkomsten van anderen neemt.

Sinds 2004 biedt de beweging Addiopizzo een alternatief. Zij ondersteunen ondernemers die weigeren te betalen en moedigen consumenten aan om juist bij deze *pizzo*-vrije winkels hun boodschappen te doen. Tijdens de *No Mafia Tour* zagen wij de oranje stickers op de ruiten van zulke winkels: kleine tekens van groot verzet. Voor ons werden ze een stille herinnering dat moed zich soms toont in de meest alledaagse gebaren.

Toen ik aan het einde van de wandeling onze gids vroeg hoe sterk en invloedrijk de maffia vandaag de dag nog is, antwoordde zij met een schaal die even eenvoudig als verontrustend was. *“In de jaren tachtig was het een tien”,* zei ze. *“Voor de pandemie een drie. Nu weer een zeven.”* Een sobere pittige lage score, die duidelijk maakte dat de strijd verre van voorbij is. En toch was er hoop. Kleine winkels met een oranje sticker op de ruit: tekens dat de eigenaar weigert de *pizzo* te betalen. Gewone burgers die samen een muur optrekken. Niet van steen, maar van moed. Zoals de in 1992 vermoorde anti-maffia rechter Paolo Borsellino ooit zei:

*"De maffia is een menselijk fenomeen, en wat een begin heeft,
kan ook een einde hebben."*

Aan het einde van de dag vervolgden we onze weg naar Cefalù, even ten oosten van Palermo. De fietsen rustten op de drager achter de auto, als stille getuigen van drie intense weken Italië.

Cefalù is een Siciliaans pareltje: smalle middeleeuwse straatjes die in elkaar verstrengelen als een doolhof; pleinen vol kleurige huizen en waar de was altijd wappert in de wind, en hoog daarboven de imposante kathedraal. Deze werd in de twaalfde eeuw gebouwd in opdracht van koning Roger II, die hier na een schipbreuk een gelofte deed. Haar gouden Byzantijnse mozaïeken behoren tot de mooiste van Sicilië. Helaas was de kerk gesloten wegens restauratie, maar dat kon de betovering niet wegnemen. Het strand lag er uitnodigend bij, de zee glinsterde in de avondzon als vloeibaar zilver. Alleen de stevige wind hield ons ervan af een laatste duik te nemen in de Middellandse Zee.

We kozen in plaats daarvan voor een borrel en een diner op een terras in het oude centrum, omringd door het geroezemoes van toeristen en *locals* die zich verzamelden rond tafeltjes vol wijn, pasta en zeevruchten.

Geen straf, om Onze Giro hier voorlopig af te sluiten: tussen zee en bergen, in een stad die eeuwen van overheersers en reizigers heeft gezien en toch altijd zichzelf is gebleven.

Daar, onder de langzaam invallende schemering, en de mooiste zonsondergang van al deze weken, voelde het alsof de cirkel even rond was. Palermo lag al achter ons. Terug naar huis.

Maar op dat moment telde alleen Cefalù – de geur van zout en citroen, het geluid van golven tegen de rotsen, en de belofte dat Italië ons, vroeg of laat, weer zou terugroepen.

KRANKJORUM NAAR HET NOORDEN

Een paar maanden voordat we Onze Giro terug naar het noorden zouden vervolgen, moesten we Mattis laten gaan. Intens verdrietig. Zijn lichaam bleek uiteindelijk niet bestand tegen de agressieve leukemiecellen. Zelfs de beenmergtransplantatie bood geen uitkomst. Hij beschreef zijn strijd vaak als de beklimming van een hoge col:

*"Van bocht naar bocht. Niet verder kijken dan de volgende bocht,
en dan weer, en weer."*

Nog maar tweeënhalve week voor zijn overlijden zat hij met zijn vrienden op de fiets rond Gorredijk in Friesland. Oege had zijn huis beschikbaar gesteld, zodat Mattis daar kon verblijven terwijl zijn partner Brigitte en hun dochtertje Luna een week in de zon doorbrachten. Om even op adem te komen.

In dat weekeinde keken de mannen samen naar Parijs-Roubaix, waar Mathieu van der Poel na een indrukwekkende solo won. Er werd gelachen, gepraat en zelfs nog gefietst. Dertig kilometer door het mooie Friese landschap. Geen hoge snelheid, wel met het vaste ritme van hun onvoorwaardelijke vriendschap. Over de dood werd niet gesproken. Dat was ook helemaal niet aan de orde op dat moment. Er werd vooral vooruitgekeken. Ook maakten de vrienden mooie nieuwe fietsplannen voor de toekomst.

Inmiddels kennen we de afloop. We weten hoe onvoorspelbaar en meedogenloos kanker is. Een paar maanden later reisde ik, met een zwaar gemoed, samen met Oege en Judith terug naar Italië om Onze Giro te hervatten. In de overtuiging dat Mattis niets anders zou hebben gewild. In mijn wielerrupting veel witte schoenen, hoge witte sokken, en een zwart wielerpak: dat was in zijn ogen het enige juiste tenue op de wielrenfiets. Tijdens de uitvaart beloofde ik Mattis dat ik nooit meer in een andere uitrusting de weg op zou gaan, zolang ikzelf nog kan fietsen. En zo vervolg ik in zwarte kleding, witte sokken en witte schoenen mijn eigen Giro. Als stille ode aan een bijzonder mens. Mijn kind.

Over wielersokken gesproken. Tijdens het vervolg naar het noorden nam ik ook een paar wielersokken mee van Mattis, die ik kort na zijn overlijden van Brigitte had gekregen. Hoge witte sokken natuurlijk. Op de linker stond Cranck, op de rechter Jorum. Vrij vertaald: krankjorum. Zo had hij vlak voor zijn overlijden ons plan gekarakteriseerd om op de weg terug naar Milaan dwars door Napels te fietsen. "Jullie zijn gek. Krankjorum. Daar zijn jullie echt te oud voor." Hij kende de stad. Ruw, onvoorspelbaar, geen plek voor beginners.

En toch reden we, een paar maanden na zijn begrafenis, ik met zijn sokken aan mijn voeten, dwars door Napels. Krankjorum natuurlijk. Maar bovenal een erbetoon aan mijn veel te vroeg overleden zoon. We stopten bij het wereldberoemde café Gambrinus en proostten daar met de beste koffie ter wereld. Op Mattis.

Nog meer dan in het eerste deel fietste Mattis met ons mee op de terugweg naar het noorden. Langs de Amalfikust. Door Napels en door Rome. Over de Toscaanse heuvels, Florence en via de sprookjesachtige Cinque Terre kust naar San Remo. En door en over de Alpen naar Milaan. Onzichtbaar, maar voelbaar, zijn stem en zijn humor dichtbij.

Want krankjorum werd gaandeweg méér dan een woord. Het werd een motto. Een manier van rijden en misschien ook van leven. Het verwoorden van iets wat eigenlijk te groot, te zwaar of te onmogelijk leek. En het dan tóch doen. Mattis had ons geleerd dat je niet naar de hele berg moet kijken, maar alleen naar de volgende bocht. Die les droegen we mee bij elke etappe, of het nu over de Via Appia naar Rome ging, of over de paswegen in de Alpen richting de Duomo van Milaan.

De weg naar het noorden bracht nieuwe schoonheid en onverwachte ontmoetingen. We zouden opnieuw ontdekken hoe Italië zich telkens anders toont: de chaos van Napels tegenover de rust van Toscaanse heuvels, de grandeur van Rome tegenover de verstillings van Ligurische dorpjes. Maar steeds opnieuw die pedalen, dat ritme, dat eindeloze trappen.

Wie met ons ‘meereed’ van Como naar Palermo, weet inmiddels dat Onze Giro méér is dan een reis door een land. Het is ook een reis door tijd, herinnering, verlies, vergankelijkheid en vriendschap. In het tweede deel neem ik de lezer mee naar een Italië dat ons niet alleen fysiek uitdaagde, maar ook innerlijk veranderde. De weg naar Milaan zou een weg vol afscheid en hernieuwde verbondenheid worden. Vol rauwe emoties en stille momenten van troost.

Daarover, en over de schoonheid van een tocht die krankjorum leek, gaat het vervolg van Onze Giro: van Paolo in het diepe zuiden tot de finish in Milaan.

Krankjorum.

Zo noemde Mattis ons plan.

Gek, onhaalbaar, te groot voor twee mannen op leeftijd.

En toch gingen we.

Bocht na bocht.

Etappe na etappe.

Wat begon als een tocht langs grenzen, werd een reis voorbij grenzen:

van land en landschap,

van verlies en herinnering,

van vriendschap en tijd.

De weg naar het noorden wachtte

Met chaos en schoonheid,

met bergen en zee,

met Mattis onzichtbaar naast ons.

Daar, in Milaan, voor de Duomo,

lag de streep die wij nog moesten halen.

*En ergens onderweg ben ik gaan begrijpen wat de lange weg
naar dichtbij werkelijk betekent...*